

Olimpiada republicană la disciplina Economie Aplicată, ediția 2025
Clasa a XII-a. Timp acordat: 180 min.

I. Completați definițiile categoriilor economice (1,5 p.)		
1.	Totalitatea persoanelor apte de muncă care participă sau sunt disponibile pentru a participa la activitatea economică ____ Forța de muncă sau Oferta de muncă _____	1,5
2.	Documentul în care sunt prevăzute veniturile și cheltuielile publice ale statului într-un an fiscal ____ Bugetul de stat sau Bugetul public ____	1,5
3.	Forma de venit care revine întreprinzătorului, adică celui care își asumă riscul inițierii și desfășurării unei afaceri ____ Profitul _____	1,5
4.	Efect economic ce exprimă scăderea costurilor medii pe unitate de produs, ca urmare a creșterii volumului producției ____ Economiile de scară sau Efectul de scară _____.	1,5
I. Total puncte acumulate:		
II. Indicați valoarea de adevăr a următoarelor afirmații, argumentați răspunsul. (2p.) (Indicarea răspunsului corect – 1 p., argumentarea răspunsului – 1 p.)		
1.	Odată cu apariția banilor electronici, moneda încetează să mai exercite funcția de tezaurizare a valorii. Fals <i>Banii electronici continuă să îndeplinească funcția de conservare a valorii, similar cu banii tradiționali; doar forma de păstrare a valorii s-a schimbat. Fie că sunt păstrați într-un cont bancar, fie sub formă de carduri sau portofele electronice, acești bani pot fi folosiți ulterior pentru achiziționarea de bunuri și servicii. Astfel, funcția de păstrare a valorii nu dispare odată cu trecerea la forme electronice ale banilor.</i>	2
2.	Eficiența economică într-o economie de piață este posibilă doar atunci când drepturile de proprietate privată sunt recunoscute și protejate de stat. Adevărat <i>Proprietatea privată stimulează inițiativa, investițiile și utilizarea eficientă a resurselor, condiții esențiale pentru eficiență economică.</i>	2
3.	Dacă guvernul majorează salariul minim pe economie, aceasta va atrage după sine creșterea cererii pentru factorul muncă. Fals <i>Majorarea salariului minim determină o creștere a costurilor cu forța de muncă pentru angajatori. Dacă aceste costuri suplimentare nu sunt compensate printr-o creștere corespunzătoare a productivității, profitul firmei scade. Angajatorii urmăresc menținerea rentabilității. Astfel, pentru a reduce cheltuielile, ei pot: limita numărul angajaților, substitui factorul muncă cu capital (automatizare, echipamente tehnologice). Prin urmare, în loc să crească, cererea pentru muncă scade.</i>	2
4.	Impozitele indirecte sunt mai echitabile decât cele directe, deoarece sunt aplicate uniform tuturor cetățenilor.	2

	Fals	
	<i>Impozitele indirecte (de exemplu TVA, accizele) se aplică tuturor consumatorilor, indiferent de venit, în funcție de consum. Aceasta înseamnă că persoanele cu venituri mici plătesc proporțional o parte mai mare din venitul lor pe impozite decât persoanele cu venituri mari. Prin urmare, impozitele indirecte pot accentua inegalitatea, în timp ce impozitele directe (impozitul pe venit progresiv) pot fi concepute pentru a asigura o mai mare echitate.</i>	
5.	Chiar și în condiții de ocupare deplină a forței de muncă, un anumit nivel de șomaj continuă să existe. Adevărat <i>Există șomaj natural, care constă din șomajul fricțional și structural, care apare chiar și când piața muncii funcționează eficient.</i>	2
6.	Importurile care depășesc exporturile sunt benefice dezvoltării economice, întrucât oferă consumatorilor acces la o varietate mai mare de produse. Fals <i>Pe termen scurt, un excedent al importurilor poate duce la o varietate mai mare de bunuri disponibile pe piață. Însă pe termen lung, dependența excesivă de produse importate afectează producția internă, duce la dezechilibru în balanța comercială și poate reduce veniturile naționale. Astfel, un deficit comercial prelungit slăbește baza economică internă și nu stimulează în mod real dezvoltarea durabilă a economiei.</i>	2
7.	Dacă unul dintre asociații unei SRL achiziționează cota de participare a altui asociat, capitalul social al firmei rămâne neschimbat. Fals <i>Transferul de cote între asociați nu modifică valoarea capitalului social; se schimbă doar structura deținerii acestuia.</i>	2
II. Total puncte acumulate:		
III. Teste grilă		
Indicați răspunsurile corecte, argumentând răspunsul. (3 p) <i>(Indicarea răspunsului corect – 1 p., argumentarea răspunsului – 2 p.)</i>		
1.	Care dintre următoarele situații pot determina o creștere a elasticității cererii pentru un bun, în funcție de preț? a) existența unui număr mare de substituenți pentru bunul respectiv; b) lipsa informațiilor despre prețuri; c) perceperea bunului ca necesitate absolută; d) perioadă mai lungă de timp pentru ajustarea comportamentului de consum; e) scăderea venitului consumatorului. Argumentați răspunsul: • Când există multe substituenți, consumatorii schimbă ușor produsele la variația prețului → elasticitate mai mare. • Pe termen mai lung, consumatorii au timp să găsească alternative → cererea devine mai elastică.	3

2.	<p>Care dintre următorii factori pot duce la creșterea productivității muncii într-o întreprindere?</p> <p>a) dotarea cu echipamente performante și tehnologii moderne; b) utilizarea unui număr mai mare de muncitori fără a schimba condițiile de lucru; c) formarea profesională continuă a angajaților; d) creșterea orelor de muncă peste limita legală; e) stabilirea unui preț fix pentru produsele confecționate.</p> <p><i>Argumentați răspunsul:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tehnologia modernă crește producția la aceeași unitate de muncă. • Îmbunătățirea calificării angajaților crește eficiența muncii. 	3
3.	<p>Care dintre următoarele condiții caracterizează piața cu concurență perfectă?</p> <p>a) existența unui număr mic de vânzători cu putere de influență asupra prețului; b) accesul liber al firmelor pe piață, fără bariere; c) produse diferențiate în funcție de calitate și marcă; d) informație completă și transparentă pentru toți cumpărătorii și vânzătorii; e) fiecare firmă își poate stabili propriul preț pentru a-și maximiza profitul.</p> <p><i>Argumentați răspunsul:</i></p> <p>Concurența perfectă este o situație de piață în care niciun participant nu poate influența prețul, iar acesta se formează liber, în condiții de acces egal.</p> <p>Pentru a exista concurență perfectă, sunt necesare:\n</p> <ul style="list-style-type: none"> • Acces liber pe piață – pentru ca nicio firmă să nu poată restricționa concurența. • Informație completă și transparentă – astfel încât toți participanții să ia decizii în condiții egale. <p>Dacă aceste condiții lipsesc, apar bariere și dezechilibre → piața este caracterizată de concurență imperfectă.</p>	3
4.	<p>Care dintre următoarele efecte reflectă o externalitate?</p> <p>a) scăderea prețului unui produs după o reducere de TVA; b) un apicultor care crește producția de miere pentru profit personal; c) poluarea cauzată de o fabrică care afectează sănătatea locuitorilor din zonă; d) creșterea cererii în urma unei campanii publicitare; e) un agent economic care investește în promovare pentru a câștiga cotă de piață.</p> <p><i>Argumentați răspunsul:</i></p> <p>Efectele externe (externalitățile) sunt consecințe ale activității economice care afectează terți (persoane sau entități neimplicate direct în tranzacție) și care nu sunt incluse în costurile sau prețurile de piață. Ele pot fi pozitive (beneficii) sau negative (costuri).</p> <p>Exemplul poluării provocate de o fabrică reprezintă o externalitate negativă, deoarece afectează sănătatea locuitorilor fără compensare prin piață.</p> <p>Celelalte cazuri reflectă efecte normale de piață, fără impact direct asupra unor terți neimplicați.</p>	3
5.	<p>Într-o economie, rata șomajului este de 6%, șomajului fricțional constituind 2%, iar cel structural 3%. Care este rata șomajului natural?</p> <p>a) 1%; b) 5%; c) 6%; d) 3%.</p> <p><i>Arătați calculul:</i></p> <p>$\text{Șomaj natural} = \text{șomaj fricțional} + \text{șomaj structural} = 2\% + 3\% = 5\%$.</p>	3

6.	<p>Care dintre următoarele sunt considerați factori indirecti ai creșterii economice?</p> <p>a) resursele naturale; b) cererea agregată internă; c) capitalul tehnologic; d) politicile fiscale; e) forța de muncă.</p> <p><i>Argumentați răspunsul:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Cererea agregată stimulează creșterea indirect, creând impulsuri pentru producție. • Politica fiscal-bugetară influențează mediul economic, investițiile și consumul, deci este factor indirect. 	3
7.	<p>Care dintre următoarele reprezintă surse posibile de finanțare a deficitului bugetar?</p> <p>a) acordarea de subvenții pentru exportatori; b) emiterea de obligațiuni guvernamentale; c) colectarea taxelor vamale; d) împrumuturi externe; e) acordarea de ajutoare sociale.</p> <p><i>Argumentați răspunsul:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Emiterea de obligațiuni guvernamentale — guvernul împrumută bani de pe piață pentru a acoperi deficitul. • Împrumuturi externe — guvernul obține fonduri de la creditorii străini pentru finanțarea deficitului. <p>De ce celelalte nu sunt corecte (pe scurt):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Subvențiile și ajutoarele sociale sunt cheltuieli, nu surse de finanțare. • Taxele vamale sunt venituri curente, nu măsuri speciale pentru acoperirea deficitului. 	3
8.	<p>Care dintre următoarele exemple reflectă protecția proprietății intelectuale?</p> <p>a) înregistrarea unei mărci comerciale la un oficiu specializat; b) cumpărarea unui teren pentru construcția unei uzine; c) publicarea liberă a unei lucrări științifice pe internet; d) obținerea unui brevet pentru o invenție tehnologică; e) emiterea unei licențe de funcționare pentru o întreprindere.</p> <p><i>Argumentați răspunsul:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Marca protejează identitatea produsului.</i> • <i>Brevetul protejează invenția tehnologică.</i> 	3
9.	<p>Care dintre următoarele diferențiază Banca Centrală de băncile comerciale?</p> <p>a) acordă credite direct populației; b) emite monedă; c) gestionează conturile clienților individuali; d) oferă carduri bancare și servicii curente pentru firme.</p> <p><i>Argumentați răspunsul:</i></p> <p><i>Doar Banca Centrală are dreptul de emisiune monetară. Băncile comerciale oferă credite, servicii financiare.</i></p>	3
10.	<p>O economie înregistrează următoarele cheltuieli anuale (în miliarde lei): consumul gospodăriilor – 50, cheltuielile guvernamentale – 20, investițiile brute – 15, exporturile – 10, importurile – 8. Deprecierea capitalului fix este de 5 miliarde lei. Care este valoarea Produsului Intern Brut?</p> <p>a) 108 miliarde lei; b) 95 miliarde lei;</p>	3

- c) 83 miliarde lei;
d) 87 miliarde lei;
 e) 92 miliarde lei.

Arătați calculul:

$$PIB=C+G+I+(X-M)=50+20+15+2=87 \text{ miliarde lei}$$

III. Total puncte acumulate:

IV. Probleme (rezolvați și argumentați răspunsul) (15 p.)

1.

Compania „EcoFruct” SRL, activând în domeniul procesării fructelor, produce sucuri naturale din mere și prune, ambalate în sticle de 1 litru. Produsele sunt distribuite în întreaga țară și recunoscute pentru calitatea lor superioară. În anul 2023, activitatea s-a desfășurat într-un singur centru de producție din Ungheni. În 2024, compania a decis să deschidă o filială nouă în Chișinău, ceea ce a permis creșterea volumului de vânzări, însă a implicat majorarea costurilor operaționale. Pentru a-și consolida prezența pe piață, prețul de vânzare a fost redus ușor. Datele cu referire la vânzări și cheltuieli sunt prezentate mai jos:

15

Indicator economic	2023	2024
Volum vânzări (mii litri)	800	1 100
Preț de vânzare per litru (lei)	24,00	22,50
Chirie și utilități spațiu (mii lei)	600	850
Salarii personal administrativ (mii lei)	1 200	1 400
Materii prime – fructe (mii lei)	5 200	8 250
Ambalaj și etichete (mii lei)	2 400	3 630
Energie electrică producție (mii lei)	400	550
Salarii muncitori producție (mii lei)	2 800	4 070

Folosiți datele din tabel pentru a calcula indicatorii de mai jos pentru fiecare an: costul total fix și costul total variabil, cost total, costul unitar, venitul total, profitul total, profitul unitar, rata profitului în raport cu costurile. Puneți rezultatele obținute în tabel:

Anul	Volum (mii litri)	Preț (lei)	Cost total fix (mii lei)	Cost total variabil (mii lei)	Cost total (mii lei)	Cost unitar (lei)	Venit total (mii lei)	Profit total (mii lei)	Profit unitar (lei)	Rata profitului (%)
2023										
2024										

Explicați dinamica indicatorilor profit total și rata profitului în anul 2024, comparativ cu 2023. Ce concluzii pot fi făcute cu referire la eficiența întreprinderii în anul 2024?

REZOLVARE:

Calculăm indicatorii pentru fiecare an:

1. Costuri fixe:

- Chirie și utilități + Salarii personal administrativ
2023: 600 + 1200 = 1800 mii lei
2024: 850 + 1400 = 2250 mii lei

2. Costuri variabile:

- Materii prime + Ambalaj și etichete + Energie electrică + Salarii muncitori producție
2023: 5200 + 2400 + 400 + 2800 = 10800 mii lei
2024: 8250 + 3630 + 550 + 4070 = 16500 mii lei

3. Cost total:

- Cost fix + Cost variabil
2023: $1800 + 10800 = 12600$ mii lei
2024: $2250 + 16500 = 18750$ mii lei

4. Cost unitar:

- Cost total \div Volum (în litri)
2023: $12600 / 800 = 15,75$ lei/litru
2024: $18750 / 1100 = 17,04$ lei/litru

5. Venit total:

- Volum \times Preț
2023: $800 \times 24 = 19200$ mii lei
2024: $1100 \times 22,5 = 24750$ mii lei

6. Profit total:

- Venit total - Cost total
2023: $19200 - 12600 = 6600$ mii lei
2024: $24750 - 18750 = 6000$ mii lei

7. Profit unitar:

- Profit total \div Volum
2023: $6600 / 800 = 8,25$ lei/litru
2024: $6000 / 1100 \approx 5,45$ lei/litru

8. Rata profitului (%):

- (Profit total / Cost total) \times 100
2023: $(6600 / 12600) \times 100 \approx 52,38\%$
2024: $(6000 / 18750) \times 100 \approx 32\%$

Tabel de sinteză

Anul	Volum (mii litri)	Preț (lei)	Cost total fix (mii lei)	Cost total variabil (mii lei)	Cost total (mii lei)	Cost unitar (lei)	Venit total (mii lei)	Profit total (mii lei)	Profit unitar (lei)	Rata profitului (%)
2023	800	24	1800	10800	12600	15,75	19200	6600	8,25	52,38
2024	1100	22,5	2250	16500	18750	17,04	24750	6000	5,45	32

Concluzii cu referire la dinamica eficienței în anul 2024:

1. Extinderea volumului vândut: Volumul de vânzări a crescut de la **800 mii litri** în 2023 la **1100 mii litri** în 2024, adică o creștere de **37,5%**. Această extindere a permis majorarea veniturilor totale de la **19200 mii lei** în 2023 la **24750 mii lei** în 2024 (+28,9%).

2. Evoluția costurilor fixe și variabile: Costurile fixe au crescut de la **1800 mii lei** la **2250 mii lei** (+25%), iar costurile variabile de la **10800 mii lei** la **14500 mii lei** (+34,26%). Costurile au crescut mai lent decât volumul produs, ceea ce a permis economii relative de scară, chiar dacă extinderea a necesitat cheltuieli suplimentare.

3. Evoluția costului unitar: Costul unitar a scăzut de la **15,75 lei/litru** în 2023 la **15,23 lei/litru** în 2024 (-3,3%). Această reducere a costului pe unitate indică apariția efectelor de scară și îmbunătățirea eficienței operaționale.

4. Evoluția profitului total și a profitului unitar: Profitul total a crescut de la **6600 mii lei** în 2023 la **8000 mii lei** în 2024 (+21,2%). Însă profitul unitar a scăzut de la **8,25 lei/litru** la **7,27 lei/litru** (-11,9%), deoarece scăderea prețului de vânzare de la **24 lei** la **22,5 lei** pe litru a redus marja de profit pentru fiecare produs vândut.

5. Evoluția ratei profitului: Rata profitului (rentabilitatea costurilor) a scăzut de la **52,38%** în 2023 la **47,76%** în 2024 (-4,62 puncte procentuale). Această scădere s-a datorat reducerii prețului de vânzare pentru a sprijini creșterea volumului de vânzări, ceea ce a redus marja procentuală, chiar dacă profitul

total a crescut.

Concluzie generală:

Extinderea capacității de producție a fost eficientă în creșterea veniturilor și profitului total. Cu toate acestea, presiunea de a reduce prețul pentru a câștiga cotă de piață a condus la o scădere a profitabilității relative. Pentru viitor, compania trebuie să optimizeze suplimentar costurile și să caute modalități de creștere a valorii adăugate pentru a îmbunătăți din nou rata rentabilității.

2.

Ministerul Economiei publică datele macroeconomice anuale pentru analiza performanței economiei.

Date disponibile pentru anul 2024:

- **Consumul gospodăriilor (C):** 210 miliarde lei
- **Investiții brute (I):** 50 miliarde lei
- **Cheltuielile guvernamentale (G):** 42 miliarde lei
- **Exporturi de bunuri și servicii (X):** 65 miliarde lei
- **Importuri de bunuri și servicii (M):** 70 miliarde lei
- **PIB nominal în 2023:** 275 miliarde lei
- **Deflatorul PIB în 2024 (față de 2023):** 109%

Calculați: PIB nominal 2024, PIB real 2024, Rata de creștere a PIB real 2024, față de 2023.

Puneți rezultatele în tabelul de mai jos:

Indicator	Formula de calcul	Valoare (mld. lei)
PIB nominal 2024 (în prețurile anului curent)		
PIB real 2024 (în prețurile anului 2023)		
Rata creșterii PIB real (%)		

Ce concluzii pot fi trase cu referire la dinamica economiei naționale în anul 2024 față de 2023 (comparați dinamica PIB atât în cazul comparării PIB în prețuri curente, cât și evoluția PIB real – PIB calculat în prețuri constante). Explicați de ce este nevoie de a recalcula PIB-ul din 2024 în prețurile 2023.

REZOLVARE:

1. PIB nominal 2024:

- $PIB = C + I + G + (X - M)$
- $PIB = 210 + 50 + 42 + (65 - 70) = 297$ miliarde lei

2. PIB real 2024:

- $PIB\ real = [PIB\ nominal / Deflator\ PIB] \times 100$
- $PIB\ real = [297 / 109] \times 100 \approx 272,48$ miliarde lei

3. Rata de creștere a PIB real:

- $[(PIB\ real\ 2024 - PIB\ real\ 2023) / PIB\ real\ 2023] \times 100$
- $PIB\ real\ 2023 = PIB\ nominal\ 2023 = 275$ miliarde lei
- $Rata = [(272,48 - 275) / 275] \times 100 \approx -0,91\%$

Tabel de sinteză

Indicator	Formula de calcul	Valoare (mld. lei)
PIB nominal 2024	$C + I + G + (X - M)$	297
PIB real 2024	$PIB\ nominal \times 100 / Deflator$	272,48
Rata creșterii PIB real (%)	$[(PIB\ real\ 2024 - PIB\ real\ 2023) / PIB\ real\ 2023] \times 100$	-0,91%

Concluzii privind dinamica economică:

- PIB nominal a crescut față de 2023 (de la 275 la 297 miliarde lei), ceea ce poate sugera o expansiune economică aparentă.

	<ul style="list-style-type: none"> • PIB real a scăzut (-0,91%), ceea ce indică contractie economică reală, deoarece creșterea valorii PIB a fost determinată de inflație, nu de creștere reală a producției. <p>De ce recalculăm PIB în prețuri constante? Pentru a elimina efectul inflației și a evalua dacă economia produce efectiv mai multe bunuri și servicii, nu doar bunuri mai scumpe.</p>	
IV. Total puncte acumulate:		
V. Comentarii și raționamente economice (4 p.) <i>(comentați, expuneți-vă opinia argumentată față de problema/ situația/ afirmația enunțată)</i>		
1.	<p>În 2024, Guvernul a majorat semnificativ cheltuielile publice pentru infrastructură și salariile bugetarilor. După câteva luni, Biroul de statistică anunță o creștere a inflației de 6,5%.</p> <p><i>Analizați legătura dintre cheltuielile publice și inflație. Cum poate afecta cererea agregată nivelul general al prețurilor? Ce riscuri și beneficii implică politica de stimulare prin cheltuieli guvernamentale?</i></p> <p>Aspecte de abordat: Legătura cheltuieli publice – inflație:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Creșterea cheltuielilor publice sporește cererea agregată. • Dacă oferta nu reacționează suficient de rapid, prețurile cresc → inflație. <p>Riscuri:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inflație crescută care afectează puterea de cumpărare. • Dezechilibre bugetare dacă cheltuielile nu sunt sustenabile. <p>Beneficii:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stimularea activității economice pe termen scurt. • Îmbunătățirea infrastructurii poate crește productivitatea pe termen lung. <p>Concluzie: Cheltuielile publice pot stimula creșterea economică, dar trebuie corelate cu capacitatea de producție a economiei pentru a evita inflația excesivă.</p>	4
2.	<p>În 2025, administrația Trump a introdus o taxă de 10% pe toate importurile, indiferent de origine. În plus, a impus tarife speciale, după cum urmează: 25% pentru automobilele germane; 145% pentru textilele din China; 31% pe exporturile din Republica Moldova; 70% pentru brânzeturi din Elveția</p> <p>Măsurile sunt prezentate ca o „protecție a industriei americane”, dar au provocat reacții internaționale și temeri privind un nou război comercial global.</p> <p>Comentați implicațiile acestor tarife pentru:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Țările exportatoare către SUA, inclusiv Republica Moldova; • Consumatorii și economia SUA; • Echilibrul comerțului internațional. <p><i>Exprimați-vă opinia: Sunt tarifele o soluție eficientă sau o amenințare pentru economia globală?</i></p> <p>Aspecte de abordat: Impact asupra țărilor exportatoare:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Scăderea competitivității exporturilor. • Posibilă reducere a veniturilor din comerț. <p>Impact asupra SUA:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prețuri mai mari pentru consumatori. 	4

	<ul style="list-style-type: none"> • Risc de contra-măsuri comerciale din partea altor țări. <p>Impact asupra comerțului global:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Risc de declanșare a unui război comercial. • Slăbirea comerțului internațional. <p>Concluzie: Tarifele pot oferi protecție pe termen scurt anumitor industrii, dar pe termen lung riscă să afecteze atât economiile exportatoare, cât și economia SUA.</p>	
3.	<p>Tot mai mulți tineri investesc în criptomonede ca metodă de economisire sau speculație. În același timp, Bancile Centrale avertizează că <i>aceste active digitale nu sunt reglementate</i> și pot afecta stabilitatea financiară dacă înlocuiesc monedele clasice în tranzacții economice.</p> <p>Comentați rolul criptomonedelor în economia modernă. Care ar putea fi beneficiile și riscurile acestora în comparație cu moneda clasică? Cum pot criptomonedele influența oferta de bani, controlul inflației și deciziile de politică monetară ale statului?</p> <p>Aspecte de abordat:</p> <p>Beneficii:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Facilitează tranzacțiile internaționale rapide. • Pot oferi alternative de investiții. <p>Riscuri:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Volatilitate extremă. • Lipsa reglementării poate destabiliza sistemul financiar. <p>Impact asupra politicii monetare:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Criptomonedele pot limita controlul statului asupra masei monetare și inflației. <p>Concluzie: Criptomonedele aduc inovații importante, dar este necesar un cadru de reglementare pentru a preveni riscurile sistemice.</p>	4
4.	<p>Tot mai multe companii implementează soluții de Inteligență Artificială (IA) în activitățile de marketing, contabilitate, traduceri, customer support etc. Acest lucru duce la creșterea eficienței, dar și la restructurarea unor posturi ocupate anterior de oameni.</p> <p>Comentați impactul utilizării inteligenței artificiale asupra pieței muncii. Analizați implicațiile economice posibile în termeni de productivitate, ocupare a forței de muncă, specializare și profesii noi. Ce măsuri ar trebui, în opinia dumneavoastră, să adopte sistemul educațional pentru a pregăti forța de muncă pentru noile condiții economice?</p> <p>Aspecte de abordat:</p> <p>Efecte pozitive:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Creșterea productivității. • Crearea de noi profesii și industrii. <p>Efecte negative:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dispariția unor locuri de muncă de rutină. • Creșterea inegalităților dacă reconversia profesională nu este eficientă. <p>Rolul educației:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Adaptarea curriculumelor la noile competențe necesare: gândire critică, IT, analiză de date. <p>Concluzie: Inteligența artificială modifică fundamental piața muncii, iar succesul adaptării va depinde de</p>	4

	rapiditatea și eficiența reformelor educaționale.	
5.	<p>De-a lungul istoriei, economiștii au avut opinii diferite despre cât de mult ar trebui să intervină statul în economie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Adam Smith (<i>secolul XVIII</i>) Considerat părintele economiei moderne, Smith a susținut că statul ar trebui să intervină cât mai puțin. El credea că, dacă fiecare își urmărește interesul propriu într-o piață liberă, o „mână invizibilă” va ghida economia spre echilibru. Statul trebuie doar să asigure ordine, justiție și apărare, fără să se implice direct în activitatea economică. • Friedrich List (<i>secolul XIX</i>) Economist german, List a afirmat că țările aflate în dezvoltare, cum este și Republica Moldova, au nevoie de protecția statului. El considera că statul trebuie să sprijine industriile naționale, să aplice tarife vamale, să acorde subvenții și să investească în infrastructură, până când economia devine competitivă la nivel internațional. • John Maynard Keynes (<i>secolul XX</i>) Keynes a scris în contextul Marii Crize Economice din 1929. El credea că piața nu se autoreglează întotdeauna și că statul are datoria să intervină mai ales în vremuri de criză. Susținea cheltuieli publice mari, investiții de stat și politici fiscale active pentru a stimula cererea și a reduce șomajul. <p>Exprimați-vă opinia argumentată asupra întrebării: Care dintre aceste trei viziuni economice este cea mai potrivită pentru Republica Moldova în anul 2025?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Susțineți răspunsul cu argumente economice clare. • Explicați ce beneficii ar aduce aplicarea acestei politici pentru: <ul style="list-style-type: none"> ○ dezvoltarea economică; ○ bunăstarea cetățenilor; ○ stabilitatea pieței muncii și a prețurilor. <p>Aspecte de abordat:</p> <p>Adam Smith:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Avantaje: stimularea inițiativei private și a concurenței. • Dezavantaje: riscul de subdezvoltare fără intervenție în sectoare cheie. <p>Friedrich List:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Avantaje: protejarea industriei naționale în fața concurenței externe. • Dezavantaje: risc de ineficiență economică prin protecționism excesiv. <p>John Maynard Keynes:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Avantaje: sprijinirea economiei în perioade de criză prin investiții publice. • Dezavantaje: risc de dezechilibre bugetare dacă intervenția este excesivă. <p>Concluzie: O combinație atent echilibrată între susținerea sectorului privat și intervenția statului pentru sprijinirea dezvoltării infrastructurii și educației ar fi cea mai potrivită strategie pentru Moldova în 2025.</p>	4
V. Total puncte acumulate:		

Punctaj total:

NOTĂ cu referire la evaluarea răspunsurilor, compartimentul V: Comentarii și raționamente economice:

În evaluarea răspunsurilor la sarcinile din Compartimentul V (Comentarii și raționamente economice), s-a urmărit aprecierea capacității participanților de a analiza fenomene economice reale, de a interpreta corect implicațiile acestora și de a formula soluții sau opinii argumentate.

Mențiuni importante:

- Răspunsurile au fost evaluate nu în funcție de opinia exprimată, ci în funcție de **calitatea raționamentelor și argumentelor** prezentate.
- S-au punctat răspunsurile care au demonstrat **înțelegere economică, coerență logică și capacitate de a propune soluții** adaptate realității analizate.
- Opiniile personale exprimate fără argumentare economică nu au fost considerate suficiente pentru obținerea punctajului maxim.